

Sis interrogants i vulneracions que s'amaguen darrere l'acusació contra el regidor de la CUP Josep Garganté

El regidor de la CUP Josep Garganté s'ha convertit en el centre dels atacs polítics i mediàtics per un vídeo on apareix reclamant un segon reconeixement mèdic a un 'manter' immigrant lesionat. Però, en canvi, hi ha una pregunta que ha quedat fora dels focus mediàtics: com és que hi havia un policia mentre el pacient era atès pel metge, tal com asseguren algunes fonts? Un informe del Síndic de Greuges presentat al Parlament aquesta setmana denuncia que la presència policial en centres d'urgència és "sistemàtica" i que això vulnera "directrius internacionals".

Laia Altarriba i Piguillem

Josep Garganté, regidor de la CUP-Capgirem Barcelona, és al centre dels focus mediàtics. Està acusat d'un delictes lleu de coaccions per demanar a un metge que repetís la visita a un pacient el dimecres 23 de març, ja que el reconeixement mèdic s'havia fet davant la presència d'un policia municipal. La conversa va quedar registrada [en un vídeo](#), que 'El Periódico' va difondre el dijous 7 d'abril. La gravació l'havia feta amb un telèfon mòbil un altre agent de la Guàrdia Urbana suposadament fora de servei. Des que es va fer públic el vídeo, el regidor és protagonista dels titulars. Però, en canvi, hi ha una pregunta que ha quedat fora dels focus mediàtics: com és que hi havia un policia mentre el pacient era atès pel metge, tal com asseguren algunes fonts?

El pacient era un venedor ambulat que havia caigut a l'estació de metro de Drassanes mentre el perseguïen agents de la Guàrdia Urbana. No estava detingut i van ser els seus companys els que el van portar a urgències.

«Els policies entren com volen al Peracamps». És el comentari que fan a CRÍTIC molts treballadors sanitaris de Barcelona amb qui hem parlat i gent que coneix aquest centre d'urgències d'atenció primària situat al barri del Raval. Però és només un rumor malintencionat? És una pràctica exclusiva del Peracamps? Hi ha algun problema en el fet que un policia sigui dins la consulta d'un venedor ambulat subsaharià lesionat?

CRÍTIC exposa sis preocupacions/interrogants/vulneracions que s'amaguen darrere l'acusació a Garganté.

1. Hi havia un agent de la Guàrdia Urbana durant el reconeixement mèdic?

Segons fonts policials citades per 'El Periódico', el metge i el pacient no van parlar en presència d'agents de la policia municipal. Però hi ha altres persones que asseguren el contrari.

Una és el mateix metge. A la filmació de la conversa que hi va tenir Josep Garganté es pot sentir com el regidor s'adreça al metge: «Senzillament, que entri ell em sap greu, però la veritat no és aquesta. Bàsicament, perquè la seva versió és que ha sigut la Guàrdia Urbana qui l'ha empès». Al llarg del diàleg, que dura més de quatre minuts, **el metge no nega en cap moment que hi hagués presència policial durant la visita al venedor ambulat.** A més, el regidor de la CUP Josep Garganté ha explicat a CRÍTIC que al principi de la conversa, que, en canvi, no ha quedat registrat al vídeo, el professional mèdic li va reconèixer que és una pràctica habitual.

Una altra font és el SAPOL, sindicat d'agents de policia local i que és majoritari a la Guàrdia Urbana de Barcelona. El periodista Marc Jurado, a través d'una piulada a Twitter, es feia ressò el divendres 8 d'abril que el SAPOL exigia la dimissió de Garganté i justificaven que el venedor ambulat durant la visita mèdica «anava custodiat per si calia detenir-lo».

El [#SAPOL](#) exigeix la dimissió del regidor i afegeix que l'home anava custodiat per si calia detenir-lo: "Pensa que és el xèrif de Barcelona"

— Marc Jurado i Miró (@marcjurado) [April 8, 2016](#)

2. No pot haver-hi un policia dins la consulta mèdica

Ho diu la mateixa Generalitat. El Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya va aprovar al juny de 2015 la [Carta de drets i deures de la ciutadania en relació amb la salut i l'atenció sanitària](#), en la qual, entre els drets que recull, hi figura el de «preservar la privacitat i la intimitat» mentre la persona és atesa per un professional mèdic i també el de «decidir qui pot ser present durant els actes sanitaris». En concret, detalla que «la persona té dret a ser informada de la possible presència de professionals no directament relacionats amb l'acte assistencial (investigadors, estudiants o altres professionals) i pot acceptar, o no, aquesta presència».

Olga Casado és metgessa i forma part del **Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura, que depèn del Síndic de Greuges** i on participen els col·legis de metges, d'advocats i d'infermeria, i entitats de defensa dels drets humans. Aquest organisme vetlla perquè s'apliquin una sèrie de pautes internacionals conegudes per **Protocol d'Istanbul** i assumides per les Nacions Unides i pel Consell d'Europa. Olga Casado explica que caldria seguir aquestes pautes en qualsevol reconeixement mèdic d'una persona que ha patit lesions fruit d'una intervenció de cossos policials, i que s'haurien d'haver aplicat en l'examen al venedor ambulat perquè va quedar ferit quan fugia de la Guàrdia Urbana. **Una de les condicions que marca el Protocol d'Istanbul és precisament que no hi hagi cap agent policial durant la visita al metge.** L'única excepció és l'existència de sospites justificades de risc o si el metge sol·licita expressament la presència policial.

L'agreujant en el cas del venedor ambulat és que no estava detingut.

3. El Síndic de Greuges denuncia que la presència policial a urgències és "sistemàtica"

Precisament, dilluns d'aquesta mateixa setmana el Síndic de Greuges, Rafael Ribó, ha comparegut davant la comissió parlamentària que segueix la feina d'aquest organisme. Ho feia per presentar les conclusions i recomanacions de [l'Informe del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura 2015](#). A l'informe, **el Síndic alerta que «els reconeixements mèdics de les persones privades**

de llibertat sovint es fan en presència de la policia o d'altres funcionaris de custòdia», i remarca que «en el cas de centres d'atenció d'urgències i àrees de custòdia aquesta pràctica és sistemàtica». El Síndic recorda que això contravé a «les directrius internacionals», que indiquen que «els reconeixements mèdics s'han de fer en privat, sense personal de custòdia present a l'àrea mèdica ni a les zones d'abast visual i auditiu».

Al mateix informe lamenta que, malgrat la categoria internacional del Protocol d'Istanbul, el coneixement d'aquest protocol «al nostre país és bastant limitat» i «no forma part dels currículums universitaris, ni de la formació especialitzada, ni continuada». Per tant, insta les diverses administracions a «promoure el coneixement i la utilització del Protocol d'Istanbul entre els professionals de la medicina que atenen persones privades de llibertat». I, precisament, **el Peracamps és un centre d'urgències on la Guàrdia Urbana acostuma a traslladar les persones que arresta al Raval** i que necessiten que les visiti un metge.

El 'manter' que va ser atès al Peracamps el 23 de març no ha volgut parlar amb els mitjans. Tant la CUP-Capgirem Barcelona com persones que formen part del seu col·lectiu han explicat que **està espantat perquè no té permís de residència**, i per això prefereix no parlar amb periodistes. Però un dels seus companys del Sindicat Popular de Venedors Ambulants sí que ha accedit a conversar amb CRÍTIC per explicar el que li va succeir fa tres mesos al mateix centre d'urgències. Aquest altre 'manter', que vol guardar l'anonimat, relata que al mes de gener agents de la Guàrdia Urbana el van detenir i que durant el forcejament per arrestar-lo ell va caure a terra i es va ferir. Aleshores, els policies municipals el van traslladar al Peracamps i allà el va visitar un metge. El 'manter' assegura que durant tota la visita hi va haver un policia custodiant-lo i que el metge no ho va qüestionar; al contrari, va estar parlant amistosament amb l'agent. I que té constància que altres companys s'han trobat amb situacions similars.

4. El Consorci Parc de Salut Mar no respecta la Carta de drets i deures dels pacients

El centre Peracamps forma part del Consorci Parc de Salut Mar, un organisme que presta servei a la xarxa pública de salut i que gestiona sis centres mèdics, el principal dels quals és **l'Hospital del Mar**. Aquest Consorci no atén preguntes de la premsa sobre el que va succeir el 23 de març al Peracamps i remet qualsevol dubte al comunicat que tenen penjat a la seva web des del 8 d'abril. Al comunicat hi expressen «la confiança en la professionalitat de l'actuació assistencial del facultatiu, i al mateix temps destacar que, com a organització, sempre vetllem per la seguretat del pacient i del professional, i per la seguretat i confidencialitat de l'acte clínic».

CRÍTIC ha tingut accés al Protocol d'Atenció a Usuaris sota Custòdia Policial, amb data març de 2015, que serveix per a tots els centres del Consorci Parc de Salut Mar. Aquest protocol deixa en mans de la policia la decisió sobre com s'ha d'atendre una persona detinguda: «L'assistència es dispensarà amb les mesures de seguretat adients segons criteri de l'agent». Al mateix text també estableix que «s'ha de garantir en tot moment el respecte als drets i deures dels usuaris», però d'acord amb «les circumstàncies exposades pels agents que custodien el pacient per tal de preservar la intimitat i la seguretat de tots». Un text ambigu on preval el criteri policial per sobre del que recull la Carta de drets elaborada per la Generalitat on especifica que és el pacient qui ha de decidir sobre la presència policial durant la visita mèdica.

De totes maneres, el protocol del Consorci Parc de Salut Mar concreta que, «atenent a la casuística i logística del Centre Peracamps, s'ha elaborat un document més exhaustiu i detallat per abordar les urgències d'usuaris sota custòdia policial en aquest centre». CRÍTIC no ha pogut accedir a aquest altre document.

Una infermera del Peracamps que vol mantenir l'anonimat explica que **la pràctica habitual amb els detinguts que la policia trasllada a aquest centre és que hi hagi dos agents durant la visita mèdica** dins del 'box'. Durant tota l'estona del reconeixement, el detingut acostuma a estar amb les mans emmanillades a l'esquena, fins i tot mentre li prenen les constants vitals.

5. L'Hospital del Mar, qüestionat pel 'cas Ciutat Morta'

No és la primera vegada que el Consorci Parc de Salut Mar queda **qüestionat per l'activitat policial dins dels seus centres**. Recordeu el documental 'Ciutat Morta'? Allà s'explica el cas conegut per '4-F', que va portar diverses persones a la presó després que un agent de la Guàrdia Urbana resultés ferit i que ha estat envoltat de polèmica per [acusacions de muntatge, tortura i falsificació de proves](#). El Síndic de Greuges va denunciar en aquell cas incoherència en els informes mèdics aportats a la causa. I, precisament, tant l'Hospital del Mar com l'Hospital de l'Esperança, els dos centres on van visitar els inculpats en aquest cas, [formen part del Consorci Salut Mar](#).

6. El temor de la policia comporta exclusió sanitària

Qui coneix el col·lectiu de venedors ambulants són les persones que dinamitzen l'Espacio del Immigrante, també al barri del Raval. Arran del reial decret del Govern de Mariano Rajoy que va excloure centenars de milers de persones immigrants del sistema públic de salut, els activistes van decidir crear al seu [petit local un servei d'assessorament i acompanyament mèdic](#) per evitar que els immigrants quedessin sense accés mínim a la salut.

Des de fa tres anys, doncs, cada divendres a partir de les cinc de la tarda un grup de metges i infermeres atén qualsevol pacient que hi acudeixi. Una de les persones que participen en aquesta iniciativa explica que **els que hi assisteixen ho fan perquè no tenen els diners que haurien de pagar per acudir a la sanitat pública, ja que no disposen de targeta sanitària**. Però que també n'hi ha que hi acudeixen perquè tenen por que, si van a un centre públic, els registrin i aleshores la policia els localitzi i detingui pel fet de no tenir permís de residència ni treball.

Va ser a través d'aquest servei que a l'Espacio del Immigrante van començar a conèixer els venedors ambulants del Raval que l'oposició de dretes al consistori barceloní utilitza mediàticament des de l'estiu en la seva campanya contra l'alcalde Colau. I aquesta setmana han estat una de les veus que, enmig dels titulars que estigmatitzen i demonitzen el regidor Garganté per haver reclamat un segon reconeixement mèdic sense presència policial, intenten trobar una escletxa per alertar de la vulneració de drets que pateixen els 'manters' i persones immigrants als centres sanitaris catalans.